

รายงานสรุปการกักกัน/ ปฏิเสธนำเข้าสินค้าอาหารไทยในตลาดญี่ปุ่นปี 2554

จूरรัตน์ ปาคำสี ผู้ช่วยนักวิจัย

chureerat@nfi.or.th

ในปี 2554 ญี่ปุ่นยังคงเป็นตลาดส่งออกสินค้าอาหารหลักของไทยซึ่งอยู่ในลำดับที่ 2 รองจากตลาดสหรัฐอเมริกา โดยไทยส่งสินค้าอาหารเข้าสู่ตลาดญี่ปุ่นเป็นจำนวนรวม 2.12 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 120,686 ล้านบาท โดยกลุ่มสินค้าอาหารของไทยที่มีสัดส่วนมูลค่าการส่งเข้าสู่ตลาดญี่ปุ่นสูงสุด 5 อันดับแรกได้แก่ กลุ่มสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ที่มีสัดส่วนการส่งเข้าตลาดญี่ปุ่นร้อยละ 43.10 รองลงมาคือ กลุ่มเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.76 กลุ่มน้ำตาลและน้ำผึ้งมีสัดส่วนร้อยละ 13.35 กลุ่มพืชผักและผลิตภัณฑ์ที่มีสัดส่วนร้อยละ 4.72 และกลุ่มข้าวและธัญพืชมีสัดส่วนร้อยละ 3.99 ของมูลค่าการส่งสินค้าอาหารของไทยเข้าตลาดญี่ปุ่นทั้งหมด

การส่งออกสินค้าอาหารไทยเข้าตลาดญี่ปุ่นและจำนวนอาหารไทยที่ถูกกักกัน และปฏิเสธการนำเข้าในตลาดญี่ปุ่น ปี 2554

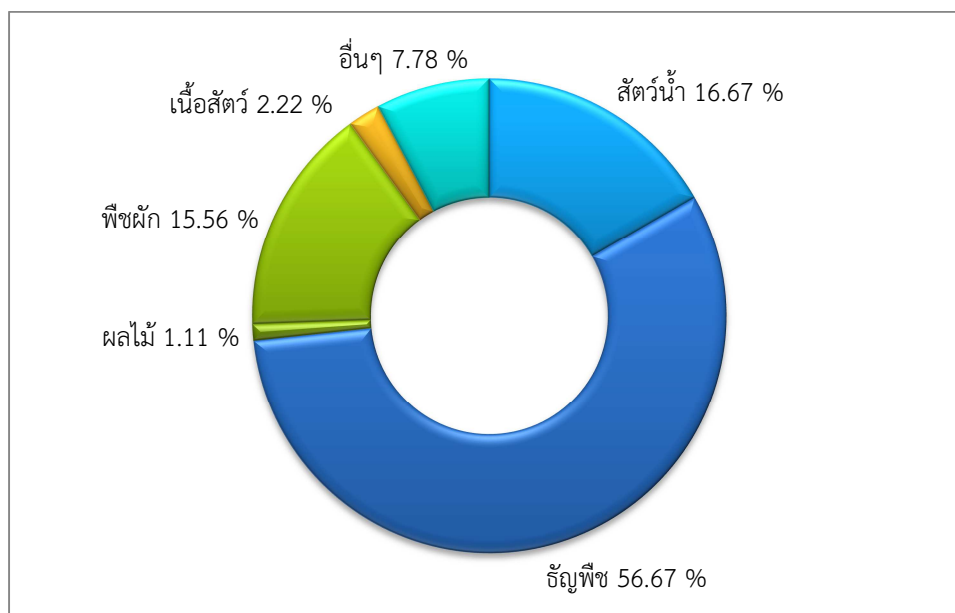
กลุ่มสินค้าอาหารไทยที่ส่งเข้า ตลาดญี่ปุ่น	ปี 2554		
	มูลค่าส่งออก (ล้านบาท)	ปริมาณส่งออก (ตัน)	จำนวนครั้งที่พบ ปัญหาสุขอนามัย
กลุ่มสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์	52,016.52	243,175.16	15
กลุ่มเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์	34,707.23	226,818.02	2
กลุ่มน้ำตาลและน้ำผึ้ง	16,112.82	1,081,872.62	0
กลุ่มพืชผักและผลิตภัณฑ์	5,691.46	98,168.65	14
กลุ่มข้าวและธัญพืช	4,819.49	294,737.54	51
กลุ่มผลไม้และผลิตภัณฑ์	3,827.09	78,146.02	1
กลุ่มสินค้าอื่นๆ	3,512.14	93,570.23	7
รวม	120,686.75	2,116,488.24	90

ที่มา : 1. <http://www.mhlw.go.jp/english/topics/importedfoods/index.html>
2. ศูนย์วิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร สถาบันอาหาร

ปริมาณการส่งออกสินค้าอาหารไทยเข้าตลาดญี่ปุ่นทั้งหมดในปี 2554 มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 2.58 แต่เมื่อพิจารณาในด้านสุขอนามัยของสินค้าอาหารไทยที่ส่งเข้าตลาดญี่ปุ่นนั้นในช่วงที่ผ่านมาพบว่ามีอัตราการลดลง โดยในปี 2554 อาหารไทยที่ส่งเข้าตลาดญี่ปุ่นถูกตรวจพบปัญหาด้านสุขอนามัยที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย Food Sanitation Law และถูกกักกัน ปฏิเสธการนำเข้ารวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 90 ครั้ง ซึ่งมีอัตราการลดลงจากปีที่ผ่านมาที่พบปัญหาถึง 107 ครั้ง โดยกลุ่มสินค้าที่ตรวจพบปัญหาสุขอนามัยในภาพรวมมากที่สุด ได้แก่ สินค้ากลุ่มข้าวและธัญพืช มีสัดส่วนการถูกตรวจพบปัญหาด้านสุขอนามัยที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย Food Sanitation Law และถูกกักกันรวมถึงปฏิเสธการนำเข้าถึงร้อยละ 56.67 รองลงมาได้แก่ กลุ่มสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ที่มีสัดส่วนร้อยละ 16.67 และกลุ่มพืชผักและผลิตภัณฑ์ที่มีสัดส่วนร้อยละ 15.56 ของจำนวนครั้งทั้งหมดที่สินค้าอาหารไทยถูกตรวจพบปัญหาด้านสุขอนามัยซึ่งไม่ถูกต้องตามกฎหมาย Food Sanitation Law และถูกกักกัน ปฏิเสธการนำเข้า ณ ด่านนำเข้าของประเทศญี่ปุ่น

สัดส่วนสินค้าอาหารไทยที่ถูกตรวจพบปัญหาสุขอนามัยและถูกกักกัน/ ปฏิเสธการนำเข้า ณ ด่านนำเข้าประเทศญี่ปุ่น ปี 2554 (จำแนกตามกลุ่มสินค้า)

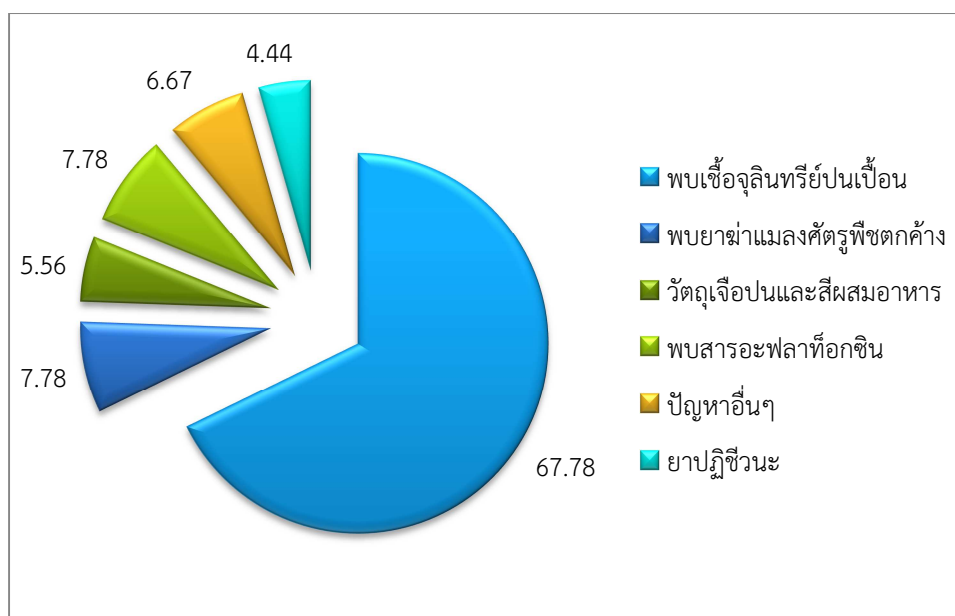

ที่มา : สถาบันอาหาร ข้อมูลเบื้องต้นจาก www.mhlw.go.jp/english/topics/importedfoods/index.html

ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าสินค้ากลุ่มข้าวและธัญพืชที่ไทยส่งเข้าตลาดญี่ปุ่นเป็นปริมาณมากที่สุดนั้น พบปัญหาด้านสุขอนามัยของสินค้ากลุ่มนี้ในตลาดญี่ปุ่นมากที่สุดด้วย รองลงมาคือสินค้ากลุ่มสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ ซึ่งไทยส่งเข้าญี่ปุ่นในปริมาณมากเป็นอันดับสอง ถูกตรวจพบว่าสินค้ามีคุณภาพและมาตรฐานไม่ถูกต้องตามกฎหมาย Food Sanitation Law และถูกกักกันรวมถึงปฏิเสธการนำเข้าในสัดส่วนที่มากเป็นอันดับ 2 เช่นเดียวกัน ซึ่งผู้ประกอบการสินค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์รวมถึงสินค้าข้าวและธัญพืชของไทยควรต้องพัฒนาทั้งกระบวนการผลิต คุณภาพและมาตรฐานของสินค้าเพื่อให้สอดคล้องตามข้อบังคับในกฎหมาย Food Sanitation Law ของประเทศญี่ปุ่นให้มากยิ่งขึ้น ขณะที่สินค้ากลุ่มเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ซึ่งไทยส่งเข้าญี่ปุ่นในปริมาณมากเป็นอันดับ 3 กลับถูกตรวจพบว่าไม่มีความคุณภาพและมาตรฐานไม่ถูกต้องตามกฎหมาย Food Sanitation Law และถูกกักกันรวมถึงปฏิเสธการนำเข้า ณ ด่านนำเข้าของญี่ปุ่นในสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับปริมาณที่ไทยส่งเข้าตลาดญี่ปุ่น

สัดส่วนสินค้าอาหารไทยที่ถูกตรวจพบปัญหาสุขอนามัยและถูกกักกัน/ ปฏิเสธการนำเข้า ณ ด่านนำเข้าประเทศญี่ปุ่น ปี 2554 (จำแนกตามปัญหา)

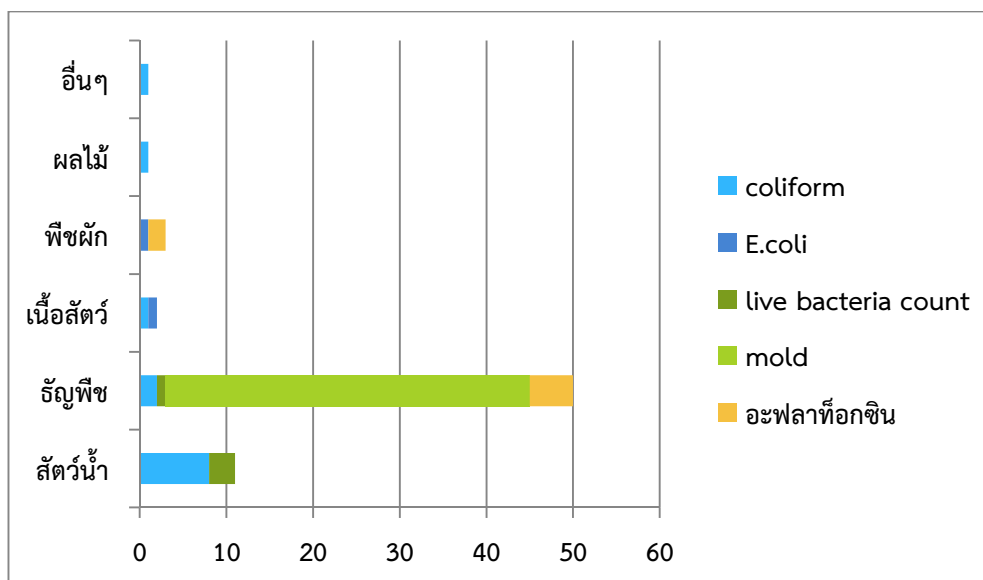
ที่มา : สถาบันอาหาร ข้อมูลเบื้องต้นจาก www.mhlw.go.jp/english/topics/importedfoods/index.html

สำหรับปี 2554 ปัญหาด้านสุขอนามัยที่สำคัญของสินค้าอาหารไทยซึ่งทำให้สินค้าไม่สอดคล้องตามมาตรฐานและกฎ ระเบียบของประเทศญี่ปุ่น ทำให้ถูกกักกันและปฏิเสธการนำเข้า ณ ด่านนำเข้าสินค้า ได้แก่ ปัญหาการตรวจพบเชื้อจุลินทรีย์ปนเปื้อนมีสัดส่วนร้อยละ 67.78 รองลงมาได้แก่ การพบสารฆ่าแมลงศัตรูพืชตกค้างและการพบสารอะฟลาท็อกซินมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 7.78 และตรวจพบว่ามีการใช้วัตถุเจือปนอาหารเกินระดับที่มาตรฐานของญี่ปุ่นกำหนดซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 5.56 ของจำนวนครั้งทั้งหมดของสินค้าอาหารไทยที่ไม่ได้ ตามมาตรฐานและถูกตรวจพบ ณ ด่านนำเข้าของประเทศญี่ปุ่น

โดยเชื้อจุลินทรีย์ชนิดที่ประเทศญี่ปุ่นตรวจพบในสินค้าอาหารของไทยที่สำคัญ ได้แก่ เชื้อราและโคลิฟอร์ม ซึ่งเป็นจุลินทรีย์ชนิดที่เป็นปัญหาสำคัญของสินค้าอาหารไทยที่ส่งเข้าตลาดญี่ปุ่นมาอย่างต่อเนื่อง ในปี 2554 ญี่ปุ่นตรวจพบเชื้อราปนเปื้อนในสินค้าข้าวและธัญพืชรวม 42 ครั้ง รวมทั้งตรวจพบอะฟลาท็อกซินรวม 5 ครั้ง และตรวจพบเชื้อโคลิฟอร์มปนเปื้อนในสินค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์รวม 8 ครั้ง รวมทั้งตรวจพบเชื้ออี. โคไล ปนเปื้อนในสินค้าพืชผักและเนื้อสัตว์รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 2 ครั้ง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าสินค้าข้าวและธัญพืชของไทยนั้นมีปัญหาทั้งการปนเปื้อนของเชื้อราและอะฟลาท็อกซินเป็นปัญหาสำคัญ ในขณะที่สินค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์พบโคลิฟอร์มและเชื้อจุลินทรีย์ที่มีชีวิตปนเปื้อนเป็นปัญหาสำคัญ

ชนิดเชื้อจุลินทรีย์และสารพิษที่ตรวจพบปนเปื้อนในสินค้าอาหารของไทย ณ ด่านนำเข้า ประเทศญี่ปุ่น ปี 2554

ที่มา : สถาบันอาหาร ข้อมูลเบื้องต้นจาก www.mhlw.go.jp/english/topics/importedfoods/index.html

ส่วนยาฆ่าแมลงศัตรูพืชที่ตรวจพบในสินค้าอาหารของไทยนั้นพบตกค้างในพืชผักรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 7 ครั้ง ซึ่งสารฆ่าแมลงศัตรูพืชชนิดที่เป็นปัญหาและมีจำนวนครั้งที่พบตกค้างมากที่สุด ได้แก่ สาร Profenofos ตรวจพบรวม 2 ครั้ง

สรุปจำนวนสินค้าอาหารไทยที่ถูกตรวจพบปัญหาสุขอนามัยไม่ได้ตามมาตรฐานของประเทศญี่ปุ่น และถูกกักกัน/ ปฏิเสธนำเข้า ณ ด่านนำเข้าประเทศญี่ปุ่น ปี 2554

ปัญหา	จำนวนครั้งที่สินค้าอาหารไทยถูกตรวจพบปัญหาด้านสุขอนามัย							รวม	สัดส่วน (%)
	สัตว์น้ำ	ธัญพืช	ผลไม้	พืช ผัก	เนื้อสัตว์	อื่นๆ			
พบเชื้อจุลินทรีย์ปนเปื้อน	11	45	1	1	2	1	61	67.78	
พบยาฆ่าแมลงศัตรูพืชตกค้าง	0	0	0	7	0	0	7	7.78	
พบสารพิษอะฟลาท็อกซิน	0	5	0	2	0	0	7	7.78	
วัตถุเจือปนและสีผสมอาหาร	0	1	0	2	0	2	5	5.56	
ปัญหาอื่นๆ	0	0	0	2	0	4	6	6.67	
ยาปฏิชีวนะ	4	0	0	0	0	0	4	4.44	
รวม	15	51	1	14	2	7	90	100	
สัดส่วน (%)	16.67	56.67	1.11	15.56	2.22	7.78	100		

ที่มา : สถาบันอาหาร ข้อมูลเบื้องต้นจาก www.mhlw.go.jp/english/topics/importedfoods/index.html

ทั้งนี้ ปัญหาด้านสุขอนามัยของอาหารไทยแต่ละกลุ่มสินค้าสำคัญที่ส่งเข้าตลาดญี่ปุ่นในปี 2554 สรุปได้ดังนี้

สินค้ากลุ่มข้าวและธัญพืช

สินค้ากลุ่มข้าวและธัญพืชเป็นกลุ่มสินค้าที่ถูกตรวจพบปัญหาสุขอนามัยที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย Food Sanitation Law และถูกกักกัน, ปฏิเสธการนำเข้ารวมทั้งสิ้น 51 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 56.67 ของจำนวนครั้งทั้งหมดของสินค้าอาหารไทยที่ถูกกักกัน, ปฏิเสธการนำเข้า ณ ด่านนำเข้าของประเทศญี่ปุ่น โดยปัญหาหลักของสินค้ากลุ่มนี้ คือ การตรวจพบเชื้อราปนเปื้อนในสินค้าข้าวสารที่ส่งไปจากประเทศไทยรวมเป็นจำนวน 42 ครั้ง นอกจากนี้ยังตรวจพบสารพิษอะฟลาท็อกซินปนเปื้อนในข้าวบาร์เลย์เกินระดับมาตรฐานที่ญี่ปุ่นกำหนดไว้จำนวน 5 ครั้ง

สินค้ากลุ่มสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์

สินค้ากลุ่มสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ เป็นกลุ่มสินค้าที่ไทยถูกตรวจพบปัญหาด้านสุขอนามัยที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย Food Sanitation Law และถูกกักกัน, ปฏิเสธการนำเข้ารวมทั้งสิ้น 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของจำนวนครั้งทั้งหมดของสินค้าอาหารไทยที่ถูกตรวจพบปัญหาและถูกกักกัน, ปฏิเสธการนำเข้า ณ ด่านนำเข้าของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้สินค้ากลุ่มสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ถูกประเทศญี่ปุ่นกักกันและปฏิเสธนำเข้า คือ การตรวจพบเชื้อจุลินทรีย์ปนเปื้อนซึ่งไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎหมาย Food Sanitation Law ของญี่ปุ่นเป็นจำนวนรวม 11 ครั้ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็น การตรวจพบเชื้อโคลิฟอร์มปนเปื้อนมากที่สุดรวมเป็นจำนวน 8 ครั้ง โดยตรวจพบในอาหารทะเลแช่แข็งประเภทกุ้งต้มสุกแช่แข็ง ปลาหมึกตัดแต่งแช่แข็ง ปลาหมึกชุบแป้งแช่แข็ง ปูอัดแช่แข็ง รองลงมาเป็นการตรวจพบเชื้อจุลินทรีย์ที่มีชีวิต (live bacteria count) ปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำเป็นจำนวน 3 ครั้ง

นอกจากนี้ยังมีการตรวจพบสารปฏิชีวนะ Sulfadimethoxine, Sulfadiazine, Oxytetracycline และ Furazolidone ตกค้างในระดับที่เกินค่ามาตรฐานของประเทศญี่ปุ่นเป็นจำนวนรวม 4 ครั้ง

สินค้ากลุ่มพืชผักและผลิตภัณฑ์

สินค้ากลุ่มพืชผัก เป็นสินค้ากลุ่มที่ถูกตรวจพบปัญหาสุขอนามัยที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย Food Sanitation Law ของญี่ปุ่นและถูกกักกัน, ปฏิเสธการนำเข้ารวมทั้งสิ้น 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.56 ของจำนวนครั้งทั้งหมดของสินค้าอาหารไทยที่ถูกกักกัน, ปฏิเสธการนำเข้า ณ ด่านนำเข้าของประเทศญี่ปุ่น

ทั้งนี้ ปัญหาสำคัญที่สินค้าพืชผักของไทยถูกกักกันและถูกปฏิเสธนำเข้า ได้แก่ การตรวจพบยาฆ่าแมลงศัตรูพืชตกค้างเกินค่ามาตรฐานของญี่ปุ่นซึ่งมีจำนวนถึง 7 ครั้ง โดยยาฆ่าแมลงศัตรูพืชชนิดที่พบจำนวนครั้งการตกค้างมากที่สุด ได้แก่ สาร Profenofos ซึ่งพบตกค้างในพริกแดงแห้งและใบมะกรูดสดรวม 2 ครั้ง นอกจากนี้ยังตรวจพบสาร EPN, Triazophos, Prothiofos, Chlorpyrifos และ Fenbuconazole ตกค้างในพืชผักอื่นๆ อีกจำนวน 5 ครั้ง

สินค้ากลุ่มเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์

สินค้ากลุ่มเนื้อสัตว์ เป็นกลุ่มสินค้าของไทยที่ถูกตรวจพบปัญหาสุขอนามัยที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย Food Sanitation Law ของญี่ปุ่นและถูกกักกัน, ปฏิเสธการนำเข้ารวมทั้งสิ้น 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.22 ของจำนวนครั้งทั้งหมดของสินค้าอาหารไทยที่ถูกกักกัน, ปฏิเสธการนำเข้า ณ ด่านนำเข้าของประเทศญี่ปุ่น โดยปัญหาสำคัญของสินค้าเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากไทยที่ส่งเข้าตลาดญี่ปุ่น ได้แก่ การตรวจพบเชื้อ อี. โคไล และ เชื้อจุลินทรีย์ที่มีชีวิต (live bacteria count) ปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์

สินค้ากลุ่มผลไม้และผลิตภัณฑ์

สินค้ากลุ่มผลไม้ เป็นกลุ่มสินค้าของไทยที่ถูกตรวจพบปัญหาสุขอนามัยที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย Food Sanitation Law ของญี่ปุ่นและถูกกักกัน, ปฏิเสธการนำเข้ารวมทั้งสิ้น 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.11 โดยปัญหาสำคัญของสินค้าผลไม้ไทยที่ส่งเข้าตลาดญี่ปุ่น คือ ตรวจพบเชื้อจุลินทรีย์ที่มีชีวิต (live bacteria count) ปนเปื้อนในระดับที่เกินมาตรฐานที่ทางการญี่ปุ่นกำหนดไว้